

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidskriftet@legeforeningen.no

Grunnleggende om nervesystemets oppbygning og funksjon

Brodal P.

Sentralnervesystemet

620 s, tab, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2007.

Pris NOK 699

ISBN 978-82-15-00958-2

De fleste av oss har et nært forhold til Brodals lærebok om sentralnervesystemet. Den er nå oppdatert og utvidet og presenteres i moderne og tiltalende layout. I forordet presiseres det at den i første rekke er beregnet for medisins-, fysioterapi- og psykologistudenter. Samtidig går stoffmengden noe utover det som for de fleste er realistisk å tilegne seg i en grunnutdanning. Forfatteren ønsker å kombinere studentenes behov og behovet for fordypning for dem som arbeider i nevrofag. Utdypende stoff er av denne grunn merket separat, og det fungerer stort sett godt.

Sentralnervesystemet er tradisjonelt oppbygd, med 21 kapitler fordelt på seks hoveddeler – *Hovedtrekk i nervesystemets bygning og funksjon*, *Sensoriske systemer*, *Motoriske systemer*, *Hjernestammen og hjernenervene*, *Det autonome nervesystemet og kontroll av kroppens indre miljø* og *Cortex cerebri og limbiske strukturer – tanker og følelser*. Inndelingen og oppbygningen tar utgangspunkt i nevroanatomien. Dette gir en ryddig struktur. Samtidig lykkes forfatteren godt i å gi en integrert, helhetlig fremstilling der anatomisk informasjon kobles med fysiologiske og biokjemiske mønstre. Denne boken er et godt eksempel på hvilken styrke det er med bare én forfatter. Hele kunnskapsfeltet dekkes, graden av overlapping mellom deler og kapitler er hensiktsmessig og organiseringen er gjenkjennelig fra kapittel til kapittel.

Den er gjennomillustrert, det finnes knapt en side uten en eller flere figurer. Tallrike gjennomarbeidede strektegninger, mange nytegnet til denne utgaven, fremmer kunnskapstilnelsen og forståelsen i vesentlig grad. I tillegg er det tatt med mange fotografier av nevroanatomiske strukturer.

Man har tatt sikte på å inkludere enkel og kortfattet sykdomsbeskrivelse der sykdommen kan knyttes til anatomiske, fysiologiske og biokjemiske forhold i nervesystemet. Sykdomslæren er gjennomgående merket som fordypningsstoff.

Dette er en fremragende lærebok om nervesystemets oppbygning og funksjon, med klar relevans for alle som skal arbeide med pasienter med sykdom og funksjonsforstyrrelser i nervesystemet. Tittelen er imidlertid noe misvisende, for det perifere nervesystem og musklene behandles like grundig som hjernen og ryggmargen. Jeg antar at neste utgave får en annen tittel.

Brodals verk representerer noe av det ypperste i norsk nevromedisin. Det har internasjonalt gjennomslag og er ofte det leger i andre land assosierer med norsk nevromedisin. Forskningsfeltet «neuroscience» har hevdet seg godt i Norge, blant annet uttrykt ved Forskningsrådets *NevroNor*-satsing. Økt kunnskap om nervesystemets virkemåte og oppbygning er grunnlag for den rivende utviklingen i behandlingsmuligheter for pasienter med sykdom i hjernen og øvrige deler av nervesystemet. Denne boken gir studenter og andre fagpersoner et meget godt grunnlag for å kunne ta del i denne utviklingen.

Nils Erik Gilhus

Nevrologisk avdeling

Haukeland Universitetssjukehus

Den fenomenologiske kroppen i psykisk helsearbeid

Gretland A.

Den relasjonelle kroppen

Fysioterapi i psykisk helsearbeid. 229 s.

Bergen: Fagbokforlaget, 2007. Pris NOK 325

ISBN 978-82-7674-620-4

Forfatteren er fysioterapeut og høyskolelektor, arbeider med psykomotorisk fysioterapi i privat praksis og leder videreutdanningen i psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi ved Høgskolen i Tromsø.

Hovedtema er hvordan fysioterapi kan være til hjelp for mennesker med psykiske lidelser. Utgangspunktet var et prosjekt om fysioterapi som behandlingstilbud til pasienter med psykiske lidelser, gjennomført ved Universitetssykehuset Nord-Norge.

Det hele innledes med en sykehistorie. Et kort kapittel setter rammen, deretter følger tre teoretiske kapitler: ett om kroppsfenomenologi, ett om sosialt liv og personlig utvikling og ett med tittelen *Biologiske perspektiver*. Størstedelen utgjøres av de to kapitlene *Fysioterapi i psykisk helsearbeid* og *Fra kropp til person – muligheter i fysioterapi*.

I hoveddelen om fysioterapi i det psykiske helsearbeid gir forfatteren gode beskrivelser av flere behandlingsforløp – fysioterapeutens behandling og utdrag fra samtale mellom pasient og terapeut. Videre gjør hun rede for sine refleksjoner som observatør.

Beskrivelsene illustrerer betydningen av en kroppslig tilnærming til psykisk helsearbeid. Det relasjonelle i fysioterapi – hvordan fysioterapeuten forstår kroppen som både biologisk organisme og som uttrykksfelt samtidig – synliggjøres. Dette har imidlertid flere andre fysioterapeuter beskrevet tidligere med utgangspunkt i egen forskning, og det savnes tydeligere referanser til disse arbeidene. I begynnelsen finnes det ansats til at psykomotorisk fysioterapi kan bidra til en alternativ forståelse av psykiske lidelser, men dette tones senere ned til å bekrefte eller avkrefte tradisjonelle psykiatriske diagnoser.

Den store svakheten er etter min mening de to første teoretiske kapitlene, som oppleves som tunge, er spekket med teori fra ulike fagfelter og har referanser til en rekke teoretikere. De ulike teoretiske perspektivene virker ikke integrert og mangler forankring i konkrete eksempler. Teorien knyttes heller ikke til den innledende sykehistorien. Trolig ville forfatteren ha tjent på å redegjøre for teorien ut fra sin egen forståelse, uten å dokumentere ethvert utsagn.

Denne boken kan leses som et bidrag til å utvide kunnskapsgrunnlaget i psykisk helsearbeid. Kroppen som både biologi og eksistens synliggjøres i et fagfelt der den ofte overses. Forfatteren viser at den fenomenologiske kroppen ikke kan neglisjeres, verken i klinisk arbeid eller i psykiatrisk forskning. Som målgruppe angis først og fremst fysioterapistudenter og fysioterapeuter. Jeg tror at den siste delen om fysio-